

Gondolatok egy konferencia kapcsán

Az Ősi értékek fenntartása autentikus környezetben kuvasz és a komondor – címmel rendeztek konferenciát 2017. február 11-én Gödöllőn a Szent István Egyetemen.

A Magyar fajták körül ismételten kialakult bizonytalan helyzetre való tekintettel regisztráltam a konferenciára.

Igen, csakis a kialakult helyzetre való tekintettel – és ennek oka van.

Már 10 éve vagy talán 10 évnél is korábban kezdődött a Nagyragadozók és Pásztorkutyák Fórum, talán inkább mozgalom. Azokban az időkben erősebb volt a tőlünk keletebről behozott pásztorkutyák tábora, jó táptalaj volt arra, hogy a kialakult versenyben a “természetes” környezetben és „természetes” feladatok végrehajtásában tűnjenek ki a kínálatból egyes kutyák – bizonyítva ezzel: ők sokkal jobbak. Ez abban az időben Ópusztaszeren csúcsosodott, a pusztán, jurták között lehetett próbára tenni a kutyákat.

Ha nem lett volna a “teljesítmény” próba, akkor egy nagyon kellemes időtöltés és élménybeszámoló meghallgatásával tölthettük volna a napot.

Személy szerint engem a “teljesítmény” próba riasztott el a további hasonló rendezvényektől.

Akkortájt az orosz fajták mellett próbálták az éppen akkor jogosított Kuvasz Klubot is bevonni a programba – ideig óráig sikerült ellenállni. Sikerült megakadályozni, hogy a kutyákat, akiket az ember és a nyáj védelmére nevelt a történelem, az ember ellen fordítsák – fogja meg a kart...

Sajnos azóta már kiderült a Magyar Komondor Egyesület (MKE) beszámolójából, hogy a “mai komondorok többsége meg sem felel” a több száz éves fejlődés során kialakult “ősi” követelményeknek...

Ennyit az előzményekről.

A konferencia nagy érdeklődést kapott, a terem szinte teljesen megtelt. Kovács András prof. emeritus előadásával kezdődött a program: A kuvasz a II. világháború után. Nagyon érdekes, személyes élményekkel kibővített előadást hallhattunk.

A második előadás előadói Bölöni Botond és Szabó István voltak, Kuvaszok a Kárpátokban címmel. Az előadók saját tapasztalataikról számoltak be egy igen részletes és érdekes, színes előadás keretében. Ami számomra a legfontosabb volt, hogy István és Botond saját munkájukról, élményeikről és tapasztalataikról számoltak be. Arról, hogy a hegyi környezetben lévő pásztoroknál hogyan találták meg a helyüket kutyáik, hogyan végezték munkájukat, milyen nehézségekkel kellett megküzdeniük a mai magyarországi viszonyoknál jóval ridegebb és kegyetlenebb környezetben.

Ezek után Czéher György és Nagy András előadása következett “Autentikus környezetben a komondor” címmel.

Czéher György kezdte az előadást a komondor és a kuvasz származásáról, fejlődéséről. Alapos kutatói munka kellett a bemutatott történelmi adatok és források felkutatásához. Mint mindannyian tudjuk sajnos a magyar történelemben nem könnyű egyértelmű információkat találni sem arról, hogy hogy néztek ki ezek a kutyák

évszázadokkal ezelőtt, de még arról sem, hogy mit is neveztek kuvasznak vagy komondornak. Sajnos az előadás végén ez a kérdés nyitva is maradt. Talán azokat akiknek gyengébb a hitük, még el is bizonytalanította a konklúzió nélküli zárása az előadásnak.

A téma folytatásaként Nagy András következett, aki beszámolt az esztenákba kihelyezett kutyákkal kapcsolatos tapasztalatokról. Sajnos ekkor tudtuk meg, hogy a mai magyar komondorok nagytöbbsége nem felel meg az „ősi elvárásoknak”, nemhogy nem öli, de nem is fogja meg a farkast, de a kihelyezett komondorok további beilleszkedési és eszténa szocializálódási problémákkal sem tudtak megküzdeni.

Nagy András részleteiben beszélt a nem kihelyezett kutyák részére általuk összeállított viselkedési tesztről és a szerzett tapasztalatokról. Igen sötét helyzetről számolt be.

Az előadás és a kérdések során szóba került a komondor állomány helyzete, elhangzott, hogy a létszám alapján nem lenne meglepetés, ha kihalna a komondor fajta. Ennek kapcsán igen határozott és követelő hozzászólások hangzottak el az állomány létszámának növelésével kapcsolatban.

Hozzászólásomban sajnálatosnak tartottam, hogy Czéher György kutatásai alapján lassan elveszítjük a talajt történelmi hovatartozásunk kapcsán. Amire mi büszkék vagyunk a komondor XX. – XXI. századi története, különös tekintettel arra, hogy a II. Világháború után szinte a semmiből sikerült megőrizni a fajtát és - bár sokak nem tekintik eredménynek – ma is létezik a fajta mindazoknak a tartóknak és tenyésztőknek köszönhetően akik saját forrásaikból tenyésztik, népszerűsítik a komondort.

Az MKE által kidolgozott teszttel kapcsolatban próbáltam felhívni az előadó figyelmét arra, hogy minden tenyésztőnek és komondor tulajdonosnak érdeke, hogy egységes, jól érthető és végrehajtható követelményeknek kelljen megfelelni a kutyáknak. Ez vonatkozik a fajtaleírásra és a tenyészszemle követelményekre is.

A Hungári Komondor Klubból (HKK) alkalmazott fajtaleírás a MEOE által kidolgozott és az FCI által elfogadott fajtaleírás. (A cél egy igenis homogén állomány létrehozása, fenntartása.) A tenyészszemle követelmények pedig tartalmazzák a minimálisan megkövetelhető és végrehajtható viselkedés vizsgálatot is.

Az előadó által bemutatott példát és ahhoz hasonló megközelítést nem tudjuk és nem is szabad bevezetni – az egyik kutya ugyan megfogta a kart, de ez nem elégséges, - a másik viszont nem fogta meg és mégis megfelelt az MKE (vagy egyes tagjai) szerinti kívánalmaknak.

A HKK nagyon fontosnak tartja, hogy az előírt követelmények egyszerűek és érthetőek legyenek a fajtaleírásban részletezett követelmények kiegészítéseként.

A konferencia szervezőjének, Kiss Krisztinának jeleztem, hogy sajnálatos, hogy csak az érem egyik oldalát lehetett bemutatni. A konferencián a komondor vonatkozásában nem volt lehetősége a másik oldalnak (HKK) megszólalásra.

Befejezőként Krisztina Ballai Józsefet kérte meg, hogy személyes tapasztalatairól számoljon be a komondorok „eszténa” környezetben való helyzetéről. Mint Bölöni Botond és Szabó István esetében is, Ballai József a saját bőrén tapasztaltakat tudta elmondani, ami sajnos nem minden esetben pozitív. Elmondta, hogy a helyi juhászok hogyan állnak hozzá a hatalmas méretű és nagy köntösű kutyákhoz. A „kihelyezett”, odaajándékozott kutyák nem egy esetben igen keserves körülmények között találták magukat, a gondozás és az általunk adott, a kutyák részéről már megszokott szeretet hiánya mellett.

Összességében ez a konferencia is mutatja, hogy mennyire fontos a komondor fajta gondozása és mennyire elengedhetetlen ebben a munkában a már kinyilvánított állami szerepvállalás az irányítás és felügyelet megvalósítása.

Mint tudjuk jelenleg a HKK az államilag elfogadott és jogosított fajtagondozó szervezet. A Klub az érvényes szabályoknak és előírásoknak megfelelően alakította ki szervezetét, szabályait, többek között a tenyésztési szabályzatot. Mindezeket az állam el is fogadta, ezek végrehajtását rendszeresen ellenőrizte a korábbiakban is.

A legfrissebb hírek szerint ennek a munkának a keretein belül a komondor lesz az első, mely fajtának a genetikai térképét felállítják. Erre a Haszonállat és Génmegőrző Központ (HGK) teremtett lehetőséget, szakmai háttérrel.

További feladatunk lesz majd a HGK-val való együttműködés, a génmegőrzés folyamatának részletes kidolgozása és abból a HKK-ra vonatkozó feladatok végrehajtása, a tenyésztési minősítési rendszer szükség szerinti módosítása.

2017. február 21.

Vinnai András